PA MOR DDIOGEL YW NOFIO YN Y MÔR YN NHIRWEDD CENEDLAETHOL YNYS MÔN?

DEUNYDDIAU ATEGOL

Os oes angen cymorth pellach arnoch ar agweddau penodol ar ddysgu yn yr awyr agored, gall y deunyddiau hyn gyfoethogi'r profiadau sy'n ennyn diddordeb a ddarperir gennych. Gallant eich cefnogi wrth i chi ddylunio, cynllunio a gweithredu eich cwricwlwm. Mae dysgu yn yr awyr agored yn ffordd wych o ddatblygu sgiliau cyfannol dysgwyr (creadigrwydd ac arloesedd, meddwl yn feirniadol a datrys problemau, effeithiolrwydd personol, cynllunio a threfnu). Byddwch eisiau canolbwyntio ar pam mae dysgu o bwys a sicrhau eich bod yn diwallu anghenion eich dysgwyr.
Mae'r deunyddiau hyn yn dangos llwybr y gellid ei gymryd drwy'r gweithgaredd. Nid yw hyn i fod yn rhagnodol. Dylech addasu eich dull, yn dibynnu ar anghenion a diddordebau eich dysgwyr a'ch ardal leol.

TROSOLWG

Yn y gweithgaredd hwn, bydd dysgwyr yn dysgu am lygredd môr (morol) ac yn cael cyfle i asesu ansawdd dŵr môr o draeth lleol, fel pe byddent yn aseswyr Baner Las. Byddant yn archwilio sut mae dŵr ffo sy'n mynd i'r môr yn cael ei lygru ac yn cynhyrchu Sway i roi cyngor ar ddiogelwch nofio yn y môr ar eu traeth lleol. Byddant yn dysgu mwy am blastig a llygredd cemegol cyn datblygu ymgyrch, naill ai i wneud pobl yn ymwybodol o lygredd carthion yn y môr neu geisio lleihau llygredd carthion yn y môr.

CWRICWLWM I GYMRU

Meysydd dan sylw:

- Y Celfyddydau Mynegiannol
- Iechyd a Lles
- Y Dyniaethau
- Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu
- Gwyddoniaeth a Thechnoleg

Mae'r gweithgaredd hefyd yn ymgorffori agweddau ar sgiliau trawsgwricwlaidd a amlinellir yn y FfLIRh a'r FfCD.

ADNODDAU

Dyfais y gellir ei defnyddio i gysylltu â'r rhyngrwyd a mynediad i'r rhyngrwyd.
Mynediad at: Find out what every symbol means on an OS Explorer map - OS GetOutside (Saesneg yn unig).
Dulliau o gymryd samplau dŵr – poteli plastig bach, glân.
Dulliau o brofi dŵr am nitradau, pH (asidedd/alcalinedd) – bydd stribedi profi dŵr mewn tanciau pysgod yn addas ar gyfer gwneud hyn.
Adnoddau i ddysgwyr gynnal eu hymgyrch naill ai i wneud pobl yn ymwybodol o lygredd carthion yn y môr neu geisio lleihau llygredd carthion yn y môr.

GWNEUD Y GWEITHGAREDD

- Yn y rhan fwyaf o dasgau, bydd gofyn i ddysgwyr weithio mewn parau neu grwpiau.
- Anogwch y dysgwyr i rannu eu syniadau ac egluro a chyfiawnhau eu syniadau pan fo modd, mewn ymateb i gwestiynu agored. Mae cwestiynau ffocws wedi'u hawgrymu ar gyfer arwain dysgwyr drwy'r tasgau.
- Sylwer, os gwelwch yn dda: i gael mynediad at is-deitlau Cymraeg ar fideo, cliciwch ar 'Settings', yna detholwch 'Subtitles', yna 'Auto-translate' a dewis 'Welsh'.
- Wrth fynd â dysgwyr i'r awyr agored, mae'n hanfodol cadw at y Cod Cefn Gwlad a bod unrhyw asesiadau risg perthnasol wedi'u cynnal a bod y risgiau wedi'u lliniaru.

TASG 1

PA MOR LÂN YW TRAETHAU YNYS MÔN?

Eglurwch wrth y dysgwyr y dylai'r dasg hon eu helpu i ddeall mwy am lygredd môr (morol). Byddant yn cael y cyfle i asesu ansawdd dŵr y môr o draeth lleol fel pe byddent yn aseswyr Baner Las.

Sgrîn 3

Gofynnwch i'r dysgwyr drafod y cwestiynau canlynol i ysgogi eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth am lygredd.

Cwestiynau ffocws

- Beth yw llygredd, yn eich barn chi?
- Ble ydych chi wedi gweld llygredd? Sut olwg oedd arno?
- O ble daeth y llygredd? Sut ydych chi'n gwybod?
- Pa fathau gwahanol o lygredd ydych chi wedi'u gweld neu glywed amdanynt? Beth ydyn nhw?

Sgriniau 4-5

Gwahoddwch y dysgwyr i lunio rhestr o eiriau sy'n gyfystyr â llygredd ac i'w teipio yn y blwch a ddarparwyd ar gyfer hyn. Yna, pan mae'r dysgwyr yn clicio ar y sgrîn, datgelir rhai geiriau sy'n gysylltiedig â llygredd, fel y gall y dysgwyr eu cymharu â'u geiriau nhw.

Sgrîn 6

Ar y sgrîn, darperir ffotograff o lygredd. Gofynnwch i'r dysgwyr ddisgrifio beth maen nhw'n gallu ei weld a'i deipio yn y blwch.

Sgrîn 7

Darperir y ddelwedd eto, ond y tro hwn atgoffir y dysgwyr o'r cyfystyron o sgrîn 5 a gofynnir iddynt feddwl yn ôl i'w cyfystyron eu hunain, cyn myfyrio ar eu disgrifiad o'r ddelwedd er mwyn ei wella.

Sgriniau 8-9

Ar y sgrîn gyntaf, fe geir delwedd arall o lygredd a gofynnir i'r dysgwyr ddisgrifio'r hyn y gallant ei weld. Ar y sgrîn nesaf, gofynnir i'r dysgwyr gymharu eu disgrifiad nhw â disgrifiad pâr arall o ddysgwyr. Yna, dylent fyfyrio ar eu disgrifiad eu hunain er mwyn ei wella.

Sgrîn 10

Yma, diffinnir llygredd a chyflwynir y term 'llygryddion'. Gofynnwch i'r dysgwyr drafod y cwestiwn canlynol a rhestru eu syniadau.

Cwestiwn ffocws

- Pa lygryddion ydych chi'n meddwl allai achosi llygredd môr?

Sgrîn 11

Ar y sgrîn hon, diffinnir y ddau brif fath o lygredd môr (morol), sef sbwriel a chemegol. Eglurir beth yw pob un a sut mae nhw'n mynd i mewn i'r môr.

Sgrîn 12

Gwahoddwch y dysgwyr i edrych ar fap o Ynys Môn a thrafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Ble ydych chi'n meddwl y byddech chi'n dod o hyd i'r llygredd mwyaf? Pam?
- Ble ydych chi'n meddwl y byddech chi'n dod o hyd i'r rhan fwyaf o lygredd sbwriel? Pa fathau o sbwriel ydych chi'n meddwl y byddech chi'n dod o hyd iddynt? Pam?
- Ble ydych chi'n meddwl y byddech chi'n dod o hyd i'r llygredd cemegol mwyaf? Pa fathau o lygredd cemegol ydych chi'n meddwl y byddech chi'n dod o hyd iddynt? Pam?

Sgrîn 13

Ar y sgrîn hon, cyflwynir rhaglen y Faner Las gan ddisgrifio beth ydyw. Ceir eglurhad nad oedd dim traethau Baner Las ar Ynys Môn yn 2023. Mewn gwirionedd, ni wnaeth llawer o awdurdodau lleol yng Nghymru gais am Faner Las yn 2022 a 2023 oherwydd toriadau yn y gyllideb a'r amser a gymerir i gwblhau asesiad. Felly, er nad oes gan rai traethau Faner Las bellach, mae'n ddigon posib eu bod nhw lawn cystal ag o'r blaen.

Sgrîn 14

Gofynnwch i'r dysgwyr edrych ar y map o Ynys Môn a thrafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Ble mae traethau gorau Ynys Môn, yn eich barn chi? Rhestrwch y rhain yn y blwch.
- Gan feddwl am eich syniadau cynharach am lygredd, a ydych chi'n meddwl y byddai pob un o'ch traethau 'Baner Las' heb lygredd? Pam?
- Pa un o'ch traethau gorau ydych chi'n meddwl allai ennill Baner Las? Pam?

Sgrîn 15

Eglurwch wrth y dysgwyr fod meini prawf y Faner Las ar gyfer ansawdd dŵr ymdrochi yn cynnwys samplu a dadansoddi dŵr yn rheolaidd.

Dylai o leiaf un pwynt samplu fod yn y man lle mae'r nifer mwyaf o ymdrochwyr. Os oes ffynonellau llygredd posibl, e.e. ger nentydd, afonydd, allfeydd dŵr storm, ac ati. mae angen pwyntiau samplu ychwanegol.

Dylid dadansoddi samplau dŵr am:

- facteria (*E.coli* a *Streptococci*)
- lliw, tryloywder a chymylogrwydd
- asidedd/alcalinedd.

Yn ogystal, dylid arsylwi ar y dŵr er mwyn gweld a oes gwrthrychau ffisegol ynddo, e.e. gwrthrychau nofiadwy - gweddillion tar, pren, gwrthrychau plastig, poteli, cynwysyddion, gwydr, ac ati.

Ni ddylai fod unrhyw ffilm olew ar yr wyneb a dim arogl wedi'i ganfod.

Ar yr adeg hwn, efallai y bydd angen i chi wirio dealltwriaeth y dysgwyr o facteria ysgarthol, cymylogrwydd a pH.

Sgrîn 16

Eglurwch wrth y dysgwyr eu bod am smalio eu bod yn aseswr Baner Las ac yn mynd i draeth lleol i wirio ansawdd dŵr ymdrochi. Dywedwch wrthynt na fyddant yn gallu profi am facteria gan fod hyn yn anodd iawn i'w wneud mewn dŵr môr a bod angen labordy i wneud hynny. Fodd bynnag, gallent brofi am nitradau fel dangosyddion llygredd o garthion neu wrtaith, ac ati. Gwahoddwch nhw i gynllunio beth maen nhw'n mynd i'w wneud trwy drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Pa samplau dŵr fydd angen i chi eu cymryd?
- O ble fyddwch chi'n cymryd eich samplau dŵr? Pam?
- Pa ddadansoddiadau fydd angen i chi eu gwneud ar eich samplau dŵr?
- Sut arall ydych chi'n mynd i brofi ansawdd dŵr y môr? Beth fyddwch chi'n edrych amdano? Sut byddwch chi'n cofnodi'r hyn rydych chi'n ei weld neu'n ei arogli?

Sgrîn 17

Ewch â'r dysgwyr i'r traeth i gymryd eu samplau dŵr môr a gwneud eu harsylwadau.

Sgrîn 18

Naill ai ar y traeth neu pan yn ôl yn yr ysgol, gofynnwch i'r dysgwyr ddadansoddi eu samplau dŵr, ac yna drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Beth wnaethoch chi ei ddarganfod am ansawdd dŵr môr eich traeth lleol?
- Pa mor hyderus ydych chi ynghylch eich canlyniadau? Pam?

Gwahoddwch y dysgwr i ysgrifennu Trydar/X i ddweud wrth eraill am lendid y dŵr môr yn lleol. Atgoffwch nhw mai dim ond 280 nod sydd ganddyn nhw.

TASG 2

SUT MAE LLYGRYDDION YN MYND I MEWN I'R MÔR?

Eglurwch wrth y dysgwyr y bydd y dasg hon yn cefnogi eu dealltwriaeth o ddŵr ffo llygredig yn mynd i'r môr ac yn eu galluogi i gynhyrchu Sway i roi cyngor ar ddiogelwch nofio yn y môr ar eu traeth lleol.

Sgrîn 3

Atgoffwch y dysgwyr, fod angen i un o'r safleoedd samplu dŵr fod yn agos at unrhyw ffynhonnell llygredd bosibl, wrth brofi dŵr ar gyfer ceisio am Faner Las, e.e. ger nentydd, afonydd, allfeydd dŵr storm, ac ati. Gofynnwch i'r dysgwyr drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Pam ydych chi'n meddwl y gallai nant neu afon sy'n llifo i'r môr gludo llygryddion?
- Pa fathau o lygryddion y gallai nant neu afon eu cludo? Pam?
- Pam ydych chi'n meddwl y gallai allfa dŵr storm gludo llygryddion?
- Pa fathau o lygryddion y gallai allfa dŵr storm eu cludo? Pam?

Sgrîn 4

Dangoswch yr animeiddiad sy'n dangos sut mae dŵr ffo yn mynd i'r môr, i'r dysgwyr, a gofynnwch iddyn nhw drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Pa lygryddion ydych chi'n meddwl sydd yn y dŵr ffo o bob ardal? Pam?

Sgrîn 5

Eglurwch wrth y dysgwyr eu bod nhw'n mynd i wneud rhywfaint o ymchwil ar-lein er mwyn darganfod y llygryddion sy'n dod o bob math o ddŵr ffo – diwydiannol, amaethyddol, preswyl a ffyrdd.

Gwahoddwch nhw i feddwl...

- Pa beiriant chwilio neu AI fyddwch chi'n ei ddefnyddio? Pam?
- Beth yw'r termau/awgrymiadau chwilio allweddol i'w defnyddio? Beth ydych chi eisiau ei ddarganfod?
- Pa fath o wefannau fydd y rhai gorau i edrych arnynt? Pam?

Yna, gofynnwch i'r dysgwyr lunio map meddwl i ddangos eu canfyddiadau.

Sgrîn 6

Eglurwch wrth y dysgwyr mai po fwyaf y bydd hi'n bwrw glaw, po fwyaf o ddŵr ffo fydd yn llifo i'r afonydd ac felly i'r môr. Gwahoddwch nhw i ddarllen rhan gyntaf yr erthygl gan Dŵr Cymru - Gorlifoedd Storm Cyfun (CSOs). Yna, gallant drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Beth sy'n digwydd pan fydd gormod o law? Pam?
- Pam fod gan dai newydd bibellau ar wahân ar gyfer carthffosiaeth a dŵr glaw, yn eich barn chi?
- Beth yw anfanteision gorlifoedd storm cyfun (CSOs), yn eich barn chi? Pam?

Sgrîn 7

Eglurwch wrth y dysgwyr fod Dŵr Cymru wedi datblygu Map gorlifoedd storm, sy'n darparu gwybodaeth sydd bron â bod mewn amser real, am weithrediad gorlifoedd storm. Gofynnwch i'r dysgwyr gyrchu'r map a dewis 'gweld y map mewn ffenestr newydd'. Yna, dylent drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Ble mae'r man agosaf i'r ysgol, lle mae gorlif storm yn gweithredu ar hyn o bryd? Am faint o amser y mae wedi bod yn gweithredu?
- Dewch o hyd i'r afon agosaf at eich hysgol. Pryd oedd y tro diwethaf i'r gorlif storm ollwng carthion i'r afon ac am faint o amser?
- Sut mae'r wybodaeth hon yn ddefnyddiol i nofwyr môr, yn eich barn chi?
- Sut fydd y data gorlif storm hyn yn newid oherwydd newid yn yr hinsawdd, yn eich barn chi? Pam?

Sgrîn 8

Eglurwch wrth y dysgwyr fod llawer o drafod wedi bod yn y wasg yn ddiweddar am garthion gorlif storm mewn dŵr afonydd a dŵr môr. Gwahoddwch nhw i greu Sway er mwyn ateb y cwestiwn:

- Pa gyngor fyddech chi'n ei roi i rywun sydd eisiau nofio yn y môr yn eich traeth lleol?

Er mwyn cyfeirio eu meddyliau, gofynnwch i'r dysgwyr drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- A oes angen i chi wneud mwy o ymchwil ar y pwnc hwn? Os felly, beth sydd angen i chi ei ddarganfod?
- Pa wybodaeth fyddwch chi'n ei chynnwys yn eich Sway? Sut byddwch chi'n cynnwys y wybodaeth hon?
- Pa bropiau a delweddau fyddwch chi'n eu defnyddio ar gyfer gwneud eich Sway? Pam?

Sgrîn 9

Ar y sgrîn hon, darperir cyfarwyddiadau ynghylch creu Sway.

- Mewngofnodwch i'ch cyfrif Hwb, a chael mynediad i Office 365 er mwyn dod o hyd i Sway a'i agor. Neu cliciwch yma i gael mynediad i Sway: Sway (Saesneg yn unig)
- Cliciwch Creu o'r Newydd (Create new).
- Bydd cerdyn Sway yn ymddangos; nawr ychwanegwch deitl i'ch Sway. Gallech chi ddefnyddio 'prynu bwyd a gynhyrchir yn lleol'.
- Cliciwch ar y Ddelwedd gefndir (Background image). Bydd Sway yn dechrau chwilio am ddelweddau sy'n ymwneud â'ch teitl. Bydd y rhain yn cael eu harddangos ar yr ochr dde. Cliciwch ar y categori sy'n addas i'ch teitl. Dewiswch ddelwedd a'i llusgo a'i gollwng ar eich cerdyn teitl. Gallwch chwilio am fideos yn yr un modd.
- Nawr cliciwch ar Chwarae (Play)... Bydd Sway yn defnyddio algorithmau sy'n seiliedig ar ddylunio graffeg i awgrymu'r ymddangosiad.
- Gallwch ymarfer newid y dyluniad graffeg.
- Cliciwch ar + i ychwanegu delweddau eraill â thestun, er mwyn cynnwys yr hyn rydych chi wedi'i ddarganfod am nofio yn y môr ar eich traeth lleol.

Gofynnwch i'r dysgwyr rannu eu Sway gyda'r dosbarth.

Sgrîn 10

Gofynnwch i'r dosbarth roi adborth ar:

- Dau beth oedd yn dda yn y Sway, yn eu barn nhw, gan egluro pam eu bod yn dda.
- Un peth a allai fod yn well yn y Sway, yn eu barn nhw, gan egluro pam y gallai fod yn well.

TASG 3

SUT GALLWN NI LEIHAU LLYGREDD Y MÔR?

Eglurwch wrth y dysgwyr y byddan nhw'n dysgu mwy am blastig a llygredd cemegol cyn datblygu ymgyrch ar gyfer naill ai gwneud pobl yn ymwybodol o lygredd carthion yn y môr neu geisio lleihau llygredd carthion yn y môr.

Sgrîn 3

Dangoswch y fideo How did we get to a world full of plastic? - BBC (tua 2 funud o hyd). Yna, gofynnwch i'r dysgwyr drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Sut mae plastig yn cael ei wneud?
- Pam mae plastigau mor bwysig yn ein bywydau?
- Sut olwg fyddai ar eich byd, heb blastigau?

Sgrîn 4

Rhannwch y ffeithiau am lygredd plastig a'r amser y mae rhai eitemau'n ei gymryd i bydru. Yna, gofynnwch i'r dysgwyr drafod y cwestiwn canlynol.

Cwestiwn ffocws

- Pam ydych chi'n meddwl bod gwahanol eitemau plastig yn cymryd amserau gwahanol i bydru?

Sgrîn 5

Eglurwch wrth y dysgwyr fod plastig yn torri i lawr yn ronynnau llai o'r enw microplastigau, wrth iddo bydru. Gwahoddwch nhw i ymchwilio ar-lein i ddarganfod mwy am ficroplastigau ac yna anogwch y dysgwyr i ateb y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- O ble mae microplastigau yn dod?
- Pa mor fawr yw microplastigau?
- Ble mae microplastigau i'w cael?
- Pa niwed y gall microplastigau ei wneud?
- Sut allwn ni gael gwared â microblastigau o afonydd/llynnoedd?

Gwahoddwch y dysgwyr i wneud poster digidol i ddangos eu canfyddiadau.

Sgrîn 6

Gofynnwch i'r dysgwyr drafod gyda phartner, y newidiadau y gellid eu gwneud i leihau llygredd plastig...

- gennych chi
- gan eich teulu
- gan eich hysgol?

Gwahoddwch y dysgwyr i geisio rhoi'r holl newidiadau hyn ar waith ac adrodd yn ôl ar ôl wythnos ynghylch pa mor llwyddiannus y maen nhw wedi bod.

Sgrîn 7

Ar y sgrîn hon, cyflwynir llygredd cemegol, gan roi tri math a fydd yn cael eu harchwilio yn y sgriniau sydd i ddilyn, sef gwrtaith ar ffermydd, all-lif carthion a gwastraff diwydiannol.

Sgrîn 8

Eglurwch wrth y dysgwyr fod gwrtaith yn cynnwys cemegau sydd â nitrogen a ffosfforws yn sail iddynt. Yn y môr, mae'r cemegau hyn yn hybu twf blymau algaidd (ewtroffeiddio), a all fod yn wenwynig i fywyd gwyllt ac yn niweidiol i bobl. Mae blymau algaidd gwyrddlas yn newid lliw y dŵr, yn ffurfio llysnafedd, yn cynhyrchu blasau ac arogleuon annymunol ac yn gwaethygu ansawdd y dŵr. Gall algâu sy'n pydru achosi disbyddiad ocsigen, ac mae hyn yn gallu achosi i bysgod farw. Gofynnwch i'r dysgwyr drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Pam mae pysgod yn marw os nad oes digon o ocsigen mewn dŵr môr?
- A ydych chi wedi clywed am blymau algaidd gwyrddlas o'r blaen? Os ydych, ym mhle clywsoch chi am hyn?
- Yn y gorffennol, gwelwyd blymau algaidd gwyrddlas yn Llyn Alaw. Beth ydych chi'n meddwl y byddai wedi cael ei ysgrifennu ar arwydd rhybudd? Pam?

Sgrîn 9

Eglurwch wrth y dysgwyr y gall llygredd carthion yn y môr hefyd achosi blymaau algaidd enfawr, gan ei fod yn cynnwys tua 40% yn fwy o gemegau sy'n seiliedig ar nitrogen na llygredd dŵr ffo amaethyddol.

Mae carthion hefyd yn cynnwys bacteria a all fod yn niweidiol, e.e. *E.coli* a *Streptococci*.

Mae gan Surfers Against Sewage fap amser real i olrhain gollyngiadau carthion a risgiau llygredd o amgylch y DU. Gofynnwch i'r dysgwyr gyrchu'r map Sewage pollution alerts - Surfers Against Sewage (Saesneg yn unig) a darganfod ble mae problemau carthion ar Ynys Môn.

Sgrîn 10

Eglurwch wrth y dysgwyr fod llawer o achosion o lygredd carthion yn y moroedd ledled y byd:

- seilwaith annigonol a darfodedig (pibellau, ac ati)
- llongau mordaith yn gollwng carthion i'r moroedd
- llifogydd
- triniaeth amhriodol mewn gweithfeydd trin carthion
- diffyg cyfleusterau glanweithdra (e.e. toiledau)
- diffyg buddsoddiad mewn atal llygredd carthion gan lywodraethau a chwmnïau dŵr.

Gofynnwch i'r dysgwyr drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Beth yw'r prif resymau dros lygredd carthion ar Ynys Môn, yn eich barn chi? Pam?

Sgrîn 11

Dywedwch wrth y dysgwyr eu bod yn mynd i greu ymgyrch i geisio lleihau llygredd carthion yn y môr ar Ynys Môn. Hefyd, bod yr ymgyrchoedd mwyaf effeithiol yn glir ac yn galw am weithredu syml ac uniongyrchol.

Sgrîn 12

Gofynnwch i'r dysgwyr, mewn grwpiau bach, feddwl am eu cynulleidfa darged ar gyfer yr ymgyrch trwy drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Pa fath o bobl fyddwch chi'n eu targedu yn eich ymgyrch? (e.e. ffrindiau ysgol, teulu, cymdogion, ysgol gyfan, cwmnïau dŵr, cynghorwyr lleol, cynghorwyr sir, Aelodau Cynulliad, Aelodau Seneddol, pobl leol, pobl yng Nghymru, pobl yn y DU a thu hwnt)
- Pam ydych chi wedi dewis y bobl hyn?

Sgrîn 13

Disgrifiwch y broses ddatrys problemau y bydd dysgwyr yn ei defnyddio ar gyfer datblygu eu hymgyrch.

Sgrîn 14

Gan ddechrau gydag 'Adnabod y broblem', gwahoddwch y dysgwyr i strwythuro eu hymgyrch o ran y broblem i'w datrys.

Yna, dylent benderfynu a ydynt yn mynd i wneud pobl yn ymwybodol o lygredd carthion yn y môr neu geisio lleihau llygredd carthion yn y môr.

Sgrîn 15

Gan symud ymlaen i 'Deall y broblem' gofynnwch i'r dysgwyr drafod y cwestiynau canlynol yn eu grwpiau.

Cwestiynau ffocws

- Beth ydych chi'n ceisio'i wneud?
- Beth ydych chi'n ei wybod am ffocws yr ymgyrch?
- Sut gallwch chi ailddatgan y ffocws yn eich geiriau eich hun?
- Sut gallwch chi dynnu llun neu lunio diagram a allai eich helpu i ddeall y ffocws?
- A oes gennych chi ddigon o wybodaeth am ffocws eich ymgyrch?
- Beth arall sydd angen i chi ei wybod? Pam? Sut byddwch chi'n cael gwybod?
- Pwy yw'r gynulleidfa ar gyfer eich ymgyrch? Beth fydd angen i'r gynulleidfa ei gwybod a'i deall?

Sgrîn 16

Er mwyn 'Ystyried datrysiadau', gofynnwch i'r dysgwyr daflu syniadau ynghylch sut y gallent wneud pobl yn fwy ymwybodol o lygredd carthion yn y môr neu geisio lleihau llygredd carthion yn y môr. Awgrymir sawl strategaeth y gallai dysgwyr eu defnyddio i wneud hyn, ar y sgrîn.

Sgrîn 17

Gofynnwch i bob grŵp ddewis y syniad gorau a 'Dyfeisio cynllun gweithredu' ar gyfer sut y byddant yn gwneud pobl yn fwy ymwybodol o lygredd carthion yn y môr neu geisio lleihau llygredd carthion yn y môr.

Yna, dylent rannu eu cynllun gweithredu gyda grŵp arall, gan ofyn i'r grŵp:

- ddweud pa rannau o'r cynllun fydd yn gweithio, yn eu barn nhw;
- awgrymu sut y gellid gwella'r cynllun.

Unwaith y bydd adborth wedi'i dderbyn, gofynnwch i'r dysgwyr wneud unrhyw newidiadau y maen nhw'n credo fod eu hangen er mwyn gwella eu cynllun.

Sgrîn 18

Gofynnwch i'r dysgwyr symud ymlaen i 'Cyflawni'r cynllun gweithredu' er mwyn ceisio gwneud pobl yn fwy ymwybodol o lygredd carthion yn y môr neu geisio lleihau llygredd carthion yn y môr. Dywedwch wrthyn nhw, os nad yw rhan o'u cynllun yn gweithio, y gallant ei newid wrth iddyn nhw ei gyflawni.

Sgrîn 19

Gwahoddwch y dysgwyr i 'Fyfyrio' ar eu deilliannau trwy drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- I ba raddau ydyn ni wedi gwneud pobl yn fwy ymwybodol o lygredd carthion yn y môr neu wedi ceisio lleihau llygredd carthion yn y môr?
- Sut ydych chi'n gwybod?

Sgrîn 20

Gofynnwch i'r dysgwyr 'Fyfyrio' ar brosesau yn eu cynllun a chymryd amser i fyfyrio ac edrych yn ôl ar yr hyn y maent wedi'i wneud, yr hyn wnaeth weithio a'r hyn na weithiodd. Eglurwch wrthynt y bydd gwneud hyn yn eu galluogi i ragfynegi strategaethau perthnasol ar gyfer eu defnyddio i ddatrys problemau yn y dyfodol. Er mwyn annog eu myfyrio, gofynnwch iddynt drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Pa rannau o'r cynllun wnaeth weithio?
- Pa rannau o'r cynllun sydd ddim wedi gweithio cystal? Pam?
- Sut gallwn ni newid y cynllun i wneud iddo weithio'n well?